

mali
KASAPIN
PATRIK MAKEJB

Knjiga **017**

Edicija **Zapadno od sunca**

PATRIK MAKEJB
MALI KASAPIN

Naslov originala

PATRICK McCABE

THE BUTCHER BOY

Copyright © Patrick McCabe, 1992.

ZA IZDAVAČA

Ivan Bevc

Nika Strugar Bevc

© za srpsko izdanje

BOOKA

11000 Beograd, Slanački put 128

office@booka.in

www.booka.in

PREVOD S ENGLESKOG

Aleksandar Milajić

LEKTURA I KOREKTURA

Agencija Tekstogradnja

DIZAJN KORICA I PRELOM

Ivan Benussi

ŠTAMPA

DMD Štamparija

Beograd, 2012.

Prvo izdanje

Sva prava zadržana.

Nijedan deo ove knjige ne može se koristiti
niti reprodukovati u bilo kom obliku bez pismene
saglasnosti izdavača.

mali KASAPIN

ROMAN

PATRIK MAKEJB

PREVOD S ENGLSKOG
Aleksandar Milajić

BOOKA.

Za Makejbove,
Brajana, Judžina, Meri i Dimpnu

Kad sam bio momčić pre nekih dvaes tries ili četres godina čitav gradić u kom sam živeo dao se u poteru za mnom zbog onog što sam uradio gospođi Njudžent. Bio sam se sakrio kraj reke u jednu rupu zaklonjenu trnjem. To skrovište smo napravili Džo i ja. Smrt svim džukcima koji tu uđu, rekli smo. Naravno ne računajući nas dvojicu.

Odatle ste sasvim lepo mogli da vidite šta se dešava napolju ali vas niko nije mogao da vidi. Struja je polako nosila travuljinu balvane i još koješta ka mračnom grotlu ispod mosta. Sve je to plovilo u Timbukt. Nek ti je sa srećom travuljino, rekoh.

Onda sam pomolio nos da vidim šta se dešava. Pljuc – ni pet ni sedam nego kiša!

Ali nisam se žalio. Volo sam kišu. Šištanje vode i zemlje, toliko meke da je svetlozeleno rastinje maltene džigljalo na tvoje oči. To je život, rekoh. Sedeo sam i zurio u kap kiše na ivici lista. Nikako nije mogla da odluči da li da padne ili ne. Meni je bilo svejedno jer mi se ionako nije žurilo. Samo opušteno kapljice, rekoh, imamo vremena na pretek.

Imamo sve vreme ovog sveta.

Iz daljine se čulo brujanje aviona. Kad smo jednom stajali u sokačetu sa zadnje strane kuća rukama zaklanjajući oči od sunca Džo

me upita: Jesi li video onaj avion, Fransi? Rekoh da jesam. Izdaleka je ličio na malecnu srebrnu pticu. Živo me zanima, nastavio je, kako uspeju da toliko smanje čoveka da može da stane unutra. Rekoh da ne znam. Tad nisam baš mnogo znao o avionima.

Razmišljam sam o gospođi Njudžent i kako je stajala tamo i plakala ko kiša. Reko sam joj šta sad cmizdriš Njudžentova kad si sama kriva i sve bi bilo u redu da nisi gurala nos gde mu nije mesto. I to je tačno. Što bi ja naudio njenom sinu Filipu kad ništa nisam imo protiv njega? Kad se prvi put pojavio u školi Džoni me pito jesi vido onog novog? Zove se Filip Njudžent. O, rekoh ja, to moram da vidim. Došao je iz privatne škole i nosio je onaj sako sa zlatnim gajtanima i grbom na džepu na grudima. Imo je i tamnoplavi kačket sa značkom i sive čarape. Šta misliš pitao me Džo. Opa bato, rekoh, Filip Njudžent. Ovo je Filip Njudžent, reče učitelj, vaš novi drug. Živeo je u Londonu ali njegovi su odavde i rešili su da se vrate ovamo. Voleo bi da mu pomognete da se oseća ko kod kuće. Oćete li? Onako skockan ličio mi je na Vinkera Votsona iz stripa Kikoš s tim što je ovaj bio uvek spreman za neku ujdurmu dok je Filip skroz drugačiji. Kad god ga vidim proučavo je insekte ispod kamenja ili je nekoj slinavoj guščici objašnjava tačku ključanja vode. Džo i ja smo ga sve ispitali o bivšoj školi. Pitali smo ga: jel stvarno postoje ona tajna okupljanja i lozinke? Daj Filipe jeste li stvarno imali prodavnicu slatkiša u školi ali mislim da on pojma nije imo o čemu pričamo. Najbolje u vezi s njim bila je njegova zbirka stripova. Ne ide mi to u glavu, reko je Džo, tako nešto nikad nisam vido. Svi su bili razvrstani i poslagani u kutije od košulja bez ijednog jedinog nabora ili ušiju. Izgledali su ko da ih je tek doneo iz prodavnice. Bilo je tu i stripova koje nikad u životu nismo vidli a verovali smo da smo pravi stručnjaci. Gospođa Njudžent nam je rekla: Pazite da ih ne oštetite bili su skupi. Rekosmo: *Pazićemo!* – ali posle mi Džo reče: Fransi moramo da ih se dokopamo. Stoga bi se moglo reći da je on sve započeo a ne ja. Mnogo smo razgovarali o tome pre nego što smo doneli odluku.

Moramo da ih se dokopamo i tačka.

Otišli smo kod njega da se džoramo.

Sve smo mu ih počistili. Priznajem. A bila je to samo šala. Vratili bi mu ih da je zatražio. Trebalo je samo da kaže: Vidite, drugari, ja bi teo moje stripove natrag i mi bi rekli: Nema frke File.

Ali naravno da Njudžentu to nije palo na pamet. Bilo kako bilo ostavili smo ga s gomilom đubreta i pošli u skrovište sve vreme prepričavajući šta smo uradili dok se nismo zacenili od smeha. Čekaj samo da čuješ ovaj reče Džo razgovaraju dve buve i jedna kaže očemo li pešice ili da uvatimo nekog psa. Nastavio je naglas da čita viceve a ja sam se toliko smejo da sam se zamalo ugušio. Na kraju sam počo pesnicama da udaram po travi i dernjam se prestani Džo prestani. Ali sutradan nam nije bilo smešno kad se Njudžentova bacila na poso.

Kad sam na gradskom trgu sreo Džoa on mi reče pripazi Fransi zaratili smo s Njudžentovom. Zvala je moje telefonom a navratice i do tvojih. I stvarno dok sam se na spratu izležavo na krevetu začuh da neko kuca na ulazna vrata. Čuo sam kako keva nešto pevuši i šuštanje njenih papuča dok se vuku po linoleumu. O dobar dan gospođo Njudžent izvolte uđite ali Njudžentova nije bila raspoložena za dobar dan izvolte uđite i tome slično. Napričala je kevi gomilu laži o stripovima i još štošta i čuo sam kako joj keva kaže *da da znam naravno da hoću!* Čeko sam da je čujem kako trči uza stepenice da me uvari za uvo i odvuče dole do Njudžentove i to bi se sigurno i desilo da ova nije počela da pominje svinje. Rekla je da je znala za nas još davno pre nego što je otišla u Englesku i da nije trebalo da pusti sina ni da priđe takvima ko što sam ja jer šta se može očekivati od porodice u kojoj otac nikad nije kod kuće nego se od ujutru do uveče vucara po pabovima i da je on najobičnija svinja. I ne zavaravajte se da mi ne znamo šta se dešava u ovoj kući jer i te kako znamo! Nije ni čudo što vam je sin takav kakav je i što ne zna za bolje kad je po čitav dan na ulici i nosi onakve

prnje pa ne treba ne znam kolko para da se obuče dete sirotan mali znam da nije on kriv ali vidim li ga ponovo blizu našeg Filipa grdno će zažaliti. Pazite šta vam kažem grdno će zažaliti!

Onda je keva počela da me brani i poslednje što sam čuo bilo je kako Njudžentova odlazi niz ulicu dernjajući se *Svi ste vi svinje i ceo grad to zna!*

Keva me je odvukla dole i ubila me ko mačku ali to je teže palo njoj nego meni jer su joj ruke drhtale ko lišće na povetarcu i na kraju je bacila štap i stala nasred kujne ne prestajući da mi se izvinjava. Rekla da joj niko na celom svetu nije važniji od mene. Onda me zagrčila i rekla da su za sve krivi njeni živci. Tvom ocu i meni nije oduvek bilo ovako rekla je. Onda mi se zagledala u oči i dodala: *Fransi ti me nikad nećeš izneveriti jel tako?*

Htela je da kaže ti me nikad nećeš izneveriti ko tvoj ćale a ja joj odgovorih da je neću izneveriti ni za sto miliona godina ma koliko me puta izlemala štapom. Još jednom se izvinila što je to uradila i rekla kako to neće ponoviti dok je živa.

Rekla mi je da se sve na svetu svodi upravo na to, da te ljudi na kraju iznevere. Ispričala mi je kako gospođa Njudžent kad je tek bila došla u grad nikako nije mogla da se uklopi i da se ona svakog dana viđala s njom. Onda je zaplakala i rekla da je ovo jedno odvratno mesto i pokušala da obriše oči komadićem papirnate maramice što ga je izvadila iz džepa kecelje ali badava jer se papirić istog trenu raspo u froncle.

Niski sunčevi zraci ulazili su kroz prozor dok se spolja čulo kako se deca igraju na ulici. Napravili su bakalnicu i plaćali namirnice kamićcima. Imali su samo prazne kutije od deterdženta i konzerve od pasulja. Ne, sad je moj red – poviko je neko. Gunđalo Armstrong se počea po uvetu pa zalaja i stade da trčkara između njih.

Razmišljo sam kako je keva u pravu. Gospođa Njudžent se sva topila od milja kad nas sretne i uvek pitala kako ste jeste li vi i mali Fransi dobro? Prosto nisam mogao da poverujem da je to zapravo

značilo: *O dobar dan gospođo Svinjić kako ste, vidi Filipe, eno je porodica Svinjić.*

Ali meni i kevi to nije bilo važno jer smo posle tog bili ko ortaci i uvek sam je pito kevo jel imaš nešto da poručiš nekom u gradu i nekad bi imala a nekad ne al ja sam uvek vodio računa da je pitam. Posle mi je dala da večeram i rekla mi Fransi kad budeš imo devojkju nemoj nikad da je lažeš i nemoj da je izneveriš jel važi?

Ja joj rekoh neću kevo a ona znam da nećeš sine i onda smo tako sedeli nekoliko sati i zurili u kamin u kom nikad nije gorela vatra jer kevi nikad nije palo na pamet da je upali a ja nisam umeo. Rekoh šta će nam vatra kad možemo isto tako da sedimo i gledamo u pepeo.

Ne znam koja to bila noć valjda ona kad smo osvojili kup kad je neki železničar doveo čaleta kući i ostavio ga na vratima. Bio sam na stepeništu ali mogo sam da čujem jedino mumlanje i kad mu se sitniš prosuo po podu. Kreno sam da se vratim u svoju sobu kad začuh kako se nešto lomi i nisam bio siguran šta bi to moglo biti ali zvučalo mi je ko staklo. Onda sam čuo kako čale psuje ceo grad i sve koji žive u njemu i kaže kako je mogo da postane neko i nešto da nije upozno Edija Kalverta¹ ko je još u gradu ikad upozno Edija Kalverta i ko ovde uopšte zna ko je Edi Kalvert? Ko?, reko je, Ko? A onda je dreknuo na kevu: Čuješ li ti šta ti kažem?

Verovatno nije rekla ništa jer je on odmah nastavio da priča kako je imo samo sedam godina kad ih je njegov otac napustio i kako ga niko ne razume i da je ona još odavno izgubila zanimanje za njegovu muziku i da ju je baš briga što on nije kriv za to što je ona takva kakva je i dodo da je luda ko i svi Magijevi i da se otkako su se venčali samo izležava po kući i ni prstom ne mrda pa kako

1 Edi Kalvert (1922–1978), čuveni engleski trubač. (Prim. prev.)

onda on da ne ide po pabovima kad mu ona nikad u životu nije spremila večeru?

Onda se ponovo nešto razbilo nekakva grnčarija ili nešto slično i keva je viknula: Ne krivi mene zato što ne možeš da se suočiš s istinom o sebi a ako si i imo neku priliku u životu ti si je propio!

Dugo sam tako stajo i slušo ih i znam da je trebalo da siđem ali džaba mi što sad to znam kad nisam sišo. Nisam sišo i gotovo. Trudio sam se da slušam automobile koji prolaze Njutaun roudom i ponavlja u sebi: Iz kujne se više ništa ne čuje mora da je sad sve gotovo.

Ali nije bilo gotovo i kad sam presto da osluškujem automobile čuo sam njega kako viče: Proklet bio jebeni dan kad sam te upozn!

Sutradan su nas ranije pustili iz škole jer je gradski tim osvojio kup i kad me je keva videla na zadnjim vratima bila se sva uzmuvala i počela da zbija šale i tome slično. Onda je uzela tašnu s prozora i rekla Fransi evo ti šest penija pa idi u Merinu prodavnicu slatkiša i kupi sto grama mešanih bombona. Ne kevo, rekoh, neću da kupim mešane bombone ali bih ako nemaš ništa protiv kupio dve čokoladice i puslica štanglu. Naravno da nemam ništa protiv na to će ona. A sad ajde idi ajde poteci i lice joj bilo svo crveno i u pečetima ko da je celog dana stajala nad vatrom s tim što nije bilo vatre. Nažalost kod Meri je bilo zatvoreno i vratio sam se da kažem kevi i vidim hoću li ipak moći da zadržim pare ali kad sam pokušao da otvorim vrata ona su bila zaključana. Pokucao sam na prozor ali iznutra se čulo jedino šššššš iz slavine. Pomislio sam kako je keva sigurno na spratu i počeo da zviždućem i premećem novčić po ruci premišljajući da li da ipak kupim čokoladice ili možda šest crnih karamela protiv kašlja. Onda sam čuo nekakvo tandrkanje i pomislio kako bi bilo bolje da uđem kroz prozor i proverim da se slučajno Gundalo Armstrong ili neki drugi nije ponovo uvuko unutra

da krađe kobasice ali kad sam ušo u kujnu tamo sam zateko jedino kevu i vido da stolica leži postrance na stolu. Otkud ono gore kevo upito sam je kad sam vido parče čaletove žice kako se klati ali ništa mi nije odgovorila nego je samo stajala i čeprkala nokat i zaustila je da kaže nešto ali je odustala. Reko sam joj da je kod Meri zatvoreno i pito je mogu li da zadržim onih šest penija a ona je rekla da mogu. *Jupi!* uzvikno sam i odjurio u drugu prodavnicu da kupim šest bombona protiv kašlja ali sam tamo ipak zatražio dve čokoladice i puslica štanglu. Kad sam se vratio keva je sedela presamićena na stolici ispred ugašenog kamina i na trenutak mi se činilo da drhti od hladnoće ali onda me ona pogleda i reče: Znaš Fransi kad si se rodio imo si svega dva i po kila.

Nedugo nakon toga kevu su odveli u garažu. Rekla mi je: Sad moram do grada Fransi treba da počnem da spremam hranu za božićnu zabavu tvog strica Aloa. Važi, rekoh, ja ću da ostanem i gledam televiziju i onda je otišla. Nisam ni primetio koliko je vremena prošlo kad začuh gospođu Konoli kako na vratima razgovara s čaletom i s još nekim ženama i rekla je kako keva već dva sata stoji i zuri u izlog radnje s ribolovačkom opremom dok joj ceger leži na zemlji a limenka pasulja joj se otkotrljala niz pločnik. Čale je na to pocrveneo a kad mu žene rekoše da su došle po njenu spavaćicu pocrveneo je još više ali onda gospođa Konoli reče ništa ne brini Beni postaraću se ja za to i majčinski ga je pomilovala po ramenu pa zadigla suknju i pevušeći otišla na sprat. On je otišo u ostavu i čuo sam ga kako potajno loče viski. Čeko je da neko dođe i prodere se: *Ni makac! Da se nisi ni pomerio! Sad lepo i polako spusti taj viski i bez ikakvih trikova!* Pristiglo je još nekoliko žena i sad su stajale oko kamina i sašaptavale se. Vido sam gospođu Konoli kako neprestano povlači gore-dole rajsferšlus svoje kućne haljine i ponavlja strašno strašno ali nisam obraćo pažnju na to. *Pravac Misuri!* reko je Džon Vejn i *điha!* odgalopiro. Vrzmale su se tu još

malo i razgovarale o ovom i onom, pokušavale da nađu nešto što bi ćaletu bilo zanimljivo, o gradskom orkestru i o tome kako vlada uništava ovu zemlju, ali on nije pokazivo ništa više zanimanja nego one i samo je klimo glavom na sve što kažu. Da su rekle zar nije strašno što su ćerku gospođe Lejveri vukovi pojeli na gradskom trgu on bi samo klimno glavom i reko da je to strašno. Onda gospođa Konoli reče sad bi trebalo da pođem ostavila sam večeru na šporetu a znate već kakvi su muškarci kad ih ne tetošite. Kome pričaš, rekoše ostale i stadoše da se podgurkuju, tvoj bar hoće da jede a moj ni taknuo ne bi ono što ja skuvam. Užasni su ti muškarci, sakloni i sačuvaj bože. Od Džona Vejna su ostali samo oblak prašine i pustinja prošarana tragovima kopita. Imam neki poso da završim reče ćale, a ti budi dobar i dade mi dva šilinga. Onda je otišo da završi taj poso, onaj što se završava u kafani *Tauer*. Pojma nisam imo šta je kevi i šta sve to znači ali Džo mi je sve objasnio. Čuo sam gospođu Konoli kako pominje nervni slom šta je to u stvari Džo, pito sam ga a on mi reče: To je kad te odvedu u garažu, samo dođu kamionom i pokupe te. Pomislio sam kako je to dobra fora što su kevu pokupili nasred ulice sa sve kaputom. Ko je to, sigurno je upito neko. Ma to je gospođa Brejdi, vode je u garažu.

Džo reče kako je čitav grad prso i bio je potpuno u pravu. Dodaj mi francuski ključ mislim da bi trebalo da gospođi Brejdi malo zategnemo članak. Čoveče, rekoš, koja fora!

Narednih dana smo zaista umirali od smeha, ko onda kad smo ležali na obali reke noseva uronjenih u vodu. Lepo su se videle riblje oči nalik tablama za pikado i lica u fazonu šta oćeš? Ej ribe, reko je Džo, ribe! Jebite se! Šta kažete na to, ribe? upitali smo ih.

A onda smo odlazili na svoja putešestvija.

Sve je bilo u redu dok nam nije crko televizor. Paf!

I tako, gledam ja prazan sivi ekran gleda on mene. Počeo sam da čeprkam dugmiće ali dobio sam samo sneg pa sam na kraju seo i zagledo se u televizor nadajući se da će se nešto pojaviti ali sve je ostalo isto dok se čale nije vratio kući. Pito me je kako se to desilo i ja mu rekoh. Samo sam sedeo i gledao a onda ko da ga je neko isključio. Skino je kaput i pustio ga da padne na pod. Dobro, reče, sav važan, daj da vidimo šta se tu dešava. Sve vreme je pevušio od sreće. A onda mi reče znaš li da televizori uopšte nisu toliko važni ko što tvrdi Miki Trejnor. Svoj smo kupili upravo od svetog tele-Mikija kog su tako zvali jer je osim televizora prodavao i ikone. Čale je uzaludno petljo još neko vreme a onda je odvukao televizor do prozora rekavši da je možda u pitanju antena ali tamo je bilo još gore. Potom je odalamio šakom po kućištu ali time je jedino postigo da nestane i sneg. Tad je počeo da psuje Mikija. Reko je da je trebalo tako nešto da očekuje od čoveka ko što je Trejnor i da ga ne mogu zavarati ni on ni njegove ikone. Ne može tek tako da mi proda krš od televizora i da se izvuče. Ne može tek tako da namagarči Benija Brejdija. Dosta mi je takvih ko što je on. Ponovo je udario televizor. Radi! drekno je. Pogledaj ti to, trebalo je da znam da će se ovako završiti. Radi! Kolko dugo ga imamo? Šest meseci, eto kolko, kupio sam ga i platio krvavo zarađenim parama. Ali pazi šta ti kažem – Trejnor će mi vratiti svaki cent, svaki cent do poslednjeg, tako mi boga!

Izuo je čizmu i zavrjlačio je pravo u ekran, na šta se staklo razletelo na sve strane. Sve ću da sredim, reko je, sve ću da sredim i dovedem na svoje jebeno mesto.

Onda je zaspo na kauču ne izuvši drugu čizmu.

Kad mi je dojadilo da gledam ptičice kako skakuću po baštenskom zidu nisam znao šta drugo da radim pa izađoh na ulicu. Rekoh sebi da je Džonu Vejnu kakvog sam znao odzvonilo da je završio ko gomila srce na podu i da niko neće doći to da popravi. Nema veze,

pomislio sam Džo će me obavještavati šta se dešava i baš tad videh Filipa i gospođu Njudžent kako dolaze. Znao sam da je mislila da ću da im okrenem leđa čim ih ugledam. Nagnula se i nešto rekla Filipu. Znao sam šta mu je rekla ali mislim da ona nije znala da znam. Namreškala je nos i zagrobnim glasom prošaputala: *Mirno stoji na stepeništu i pušta oca da radi s njom šta mu padne na pamet. Ti nikad ne bi bio takav zar ne Filipe? Ti bi mene uvek podržao jel tako?*

Filip klimnu glavom i nasmeši se. I ona se njemu nasmešila a onda se malo izvila i ruka joj opet pođe ka ustima dok mu je govorila: *Sigurno znaš šta je htela s onom žicom zar ne Filipe?*

Mislila je da ću pocrveneti od sramote kad to čujem ali to se nije desilo. Samo sam nastavio da hodam. O to ste vi gospođu Njudžent rekoš i široko se osmehnuh, a tu je i Filip. Gledala je kroz mene s onim izrazom lica od kog bi trebalo da poželite da se zgrčite i umrete ali ja sam se samo još šire nasmešio. Stajo sam nasred pločnika. Gospođa Njudžent je jednom rukom pridržavala šešir a drugom vodila Filipa i mogu li da prođem pitala je.

A ne, ne možete rekoš, prolaz se naplaćuje. Izgledala je ko da su joj prsli svi nervni završeci na vrhu nosa a obrve joj se digoše toliko da su se gotovo spojile s kosom kako to misliš pobogu šta hoćeš da kažeš rekla je i videh kako se Filipovo malo profesorsko lice mršti ko da se pita da li je to možda nešto ozbiljno, nešto što bi moglo da ispita ili da o tom napiše seminarski rad. Što se mene tiče moglo je komotno to da uradi ali tek kad plati. To se zove svinjska putarina. Da, gospođu Njudžent, rekoš, to je svinjska putarina i morate da platite šiling kad god prođete. Toliko je bila stisla usne da je stvarno izgledalo ko da ih je neko olovkom nacrtalo a koža na čelu bila joj se tako zategla da sam pomislio kako će joj kosti iskočiti napolje. Ali to se nije desilo i ja rekoš Filipu da ti kažem nešto Filipe za tebe je upola cene. Dakle jedan šiling za gospođu Njudž, rekoš a šest penija za Filipa. Ne znam zašto sam je nazvao gospođu Njudž, prosto mi tako došlo. Baš mi se svidio taj nadimak ali njoj nije. Bila

je pocrvenela ko cvekla. Da da, ponovih, pare na sunce gospođo Njudž i ostadoh da stojim s palčevima zadenutim za tregere ko oni u starim vesternima. Ona je bila van sebe od besa, o da baš se bila naljutila a i zabrinula. Filip nije znao šta da radi odustio je od istraživanja svinjske putarine i mislim da je samo hteo da ode odatle ali nisam mogo to da dozvolim dok mi ne plate, takva su pravila svinjske države rekoh im. Izvinte rekoh im ko što vam uvek kažu kad vam nešto naplaćuju ako mene pitate to zaista jeste mnogo ali bojim se da je tako kako je. Putarina mora da se naplati a *neko mora i to da radi ha ha*. Pokušala je da se provuče mimo mene ali dočepo sam je za rukav na šta se potpuno zbunila jer uopšte nije shvatila da je držim. Šešir joj je bio sklizno u stranu tako da joj je sad ukrasni limun visio preko oboda. Pokušala je da se otrgne ali čvrsto sam je držo tako da mi nije mogla ništa.

Proklete dažbine, rekoh, stvarno nije pošteno prema narodu. Kad sam je ponovo pogledo videh joj suzu u oku ali nije htela da mi pričini zadovoljstvo time što će je pustiti da kane. Pustio sam joj rukav i nasmešio se. Dobro, rekoh, evo kako ćemo, ovog puta ću da vas pustim ali zapamtite za ubuduće i na vreme pripremite novac za svinjsku putarinu. Stajo sam i gledao za njima dok se Filip trudio da je sustigne a ona ga požurivala sve vreme pokušavajući da namesti onaj limun. Kad su prolazili mimo bioskopa doviknuh ne zavitlavam se gospođo Njudž ali ne znam da li me čula. Poslednje što sam vido bilo je kad je Filip pokušao da se osvrne a ona ga cimnula.

Tad naiđe neki tip i ja mu rekoh eto dokle je sve došlo kad ljudi više neće ni putarinu da plate. Čiji si ti upito me. Brejdijev rekoh.

Guro je crni bicikl s kaputom prebačenim preko upravljača. Zastao je i naslonio ga na banderu pa gurno ruku duboko u džep pantalona i izvadio lulu i limenku duvana. Brejdijev?, reče, da ne misliš možda na onog Brejdija s Terasa? Tako je rekoh. O, na to će on, jasno mi je. Šta vam je jasno, upitah. Tvoj otac je nekad bio

sjajan čovek, reče on. Jedan od najboljih muzičara koji su ikad živeli u ovom gradu. Išo je da upozna Edija Kalverta, dodo je. Rekoh da ne želim više da slušam o Ediju Kalvertu. Ne voliš muziku, reče on, šta misliš hoće li gradski tim opet da pobedi u subotu? Rekoh mu da ni o fudbalu ne želim da slušam. Zar ne bi bilo sjajno da naši osvoje kup?, pita on. Ne bi, rekoh, žao mi je što nisu izgubili. Dobro, reče on a o kakvoj to putarini pričaš, reko bi da si se baš potreso. Baš se bio naoštrio za priču o vladi i o tome šta smo dočekali. Miriso je na pelete² i kiselo mleko. Otreso je lulu o butinu i upito o kakvoj putarini pričam.

Mislio je da je vlada nametnula neku nečuvenu dažbinu i već je teo da razveže kako je krajnje vreme da svi podnesu ostavku pre nego što upropaste zemlju kad mu ja rekoh ma jok nema to nikakve veze s vladom. Ovu putarinu sam ja uveo i naplaćujem je samo kome ja hoću.

A ko si ti, na to će on.

Svinja Fransi naplaćivač putarine, rekoh a on odmahnu glavom i ponovo otrese lulu, dobra fora reče.

Fora, rekoh, ne znam odakle vam ideja da je to fora. A on će onda c-c-c baš si ti neki opak lik. Nastavio je da pučka. Svinjarska putarina, reče, nikad za to nisam čuo. Nastavio je da otvara i zatvara usta oko smeđeg piska lule ko da nekakva riba puši. Ma ne razbijajte glavu oko toga, rekoh, nema to nikakve veze s vama. Trebalo je da se to zove Putarina samo za gospođu Njudžent i nikog drugog, ali nisam mu to reko. Shvatam reče on u tom slučaju odoh ja svojim putem.

Dotako se kažiprstom po čelu i reko *zdravo bio* pa nastavio dalje ka gradu gurajući bicikl dok su točkovi pucketali.

Ušo sam u prodavnicu. Salamoreznica je zujala dok je prodavčica sisala vrh olovke i prelazila duž krivudavog niza brojeva na

2 Gorivo od presovane trave (Prim. prev.).

poledini papirnate kese. Neke žene su stajale kod police s kornfleksom i žalile se na teška vremena. Jedva se sastavlja kraj s krajem ja da vam kažem pa znate li koliko sam platila Piterove cipele u onoj radnji gore? Začutale su kad su me vidle. Jedna je ustuknula i udarila leđima o vitrinu. Dobar dan dame rekoh na šta se sve u isti mah okrenuše. Šta je ovo?, rekoh, jedna žena a tri glave? Posle tog su bile fine. Nasmehile su se ko na tri četiri sad. O Fransi rekoše, tu si. Tu sam odgovorih. Nagnule su se ka meni i zaverenički tiho me upitale kako ti je majka Fransi? O rekoh nikad bolje eno je gore u garaži samo što je nisu pustili kući. Moraju da je servisiraju, rekoh, Majk dodaj mi francuski ključ! Ha ha nasmejaše se ta ti je dobra. Da, rekoh mora uskoro da se vrati kući kako bi spremila hranu za zabavu strica Aloa. Znači Alo dolazi kući!, na to će one. Na Božić, rekoh, čak iz Londona. Ma nije valjda, reče gospođa Konoli topeći se od milja, a hoće li ostati malo duže? Dve nedelje kažem ja. Dve nedelje kaže ona a sve se smejući pa mi je malo falilo da je pitam nije valjda da mi ne verujete gospođu Konoli ali ništa nisam reko jer mi je bilo dovoljno ono s Njudžentovom pa nisam teo da se kačim i s ovom. Tvom stricu Alou u Londonu ide baš dobro zar ne Fransi reče neka druga na šta sve zagraktaše. O da naravno da mu ide dobro ima odličan posao i mnogo sreće nije lako u velikom gradu ko što je London. Nije lako! Šta god da gospođa Konoli kaže neka je morala to da ponovi. Ko da smo u emisiji Aloov životopis. Ali nije mi smetalo. Potpuno ste u pravu rekoh im i tome slično. Konolijeva tad reče: vidla sam ga kad je poslednji put dolazio imao je divno plavo odelo s prelepom crvenom maramicom u džepu.

I ja sam ga vido, izgledao je ko da je u vladi il tako nešto.

Baš tako. Pravi Brejdi, rekoše one.

Nego šta, rekoh.

Dobar je to čovek Fransi, rekoše one.

Reći ću mu da vam se javi i poseti vas kad dođe, rekoh, pa da možete lepo da se pričate o Londonu.

Obavezno Fransi, rekoše one. Naravno, rekoh ja pa dodadoh a sad dame bojim se da moram da idem imam neka posla.

Ju ju baš si vredan Fransi na to će one.

Pošo sam do grada da sredim nešto oko putarine.

Putarine? Nisam čula za to Fransi. O čemu je reč?

Ma ja sam je izmislio, rekoh im. Ali Njudžentova neće da plati. Pre bih krv iz kamena iscedio.

Njudžentova?, ponovi gospođa Konoli, *gospođa* Njudžent?

Da rekoh. Kako oće. Sledeći put neće tako lako proći.

Pretvorile su se u uvo kad su čule o kome je reč.

Proći? Kuda to neće proći, Fransi, zapitkivale su.

Ulicom rekoh a šta ste vi mislile, kud bi još moglo da se prođe?

Ulicom?, ponoviše one.

Da, potvrdih, *ulicom*. Tako su me pogledale da je izgledalo ko da su odjednom sve tri pobudalile.

Vido sam da gospođa Konoli čeprka svoj broj i mrmlja nešto.

A onda reče: Stvarno Fransi nema mnogo takvih ko što si ti!

Druge dve se sakriše iza nje i pade mi na pamet da su se verovatno uplašile kako ću i njima da naplatim koji šiling.

Prijatno rekoh i izađoh a dok sam prolazio mimo izloga vido sam kako gospođa Konoli priča nešto a one dve klimaju glavom i dižu obrve nebu pod oblake.

Stajo sam na gradskom trgu. Jedan traktor je otrprdeo kući u brda vukući za sobom prikolicu punu stajskog đubreta. Ko li je sad to samo otac Dominik šuš šuš i škripa onih njegovih uglancanih cipela pa Fransise kaže on kako si danas bla bla bla. Boga mi oće baš je hladno kažem mu dok trljam ruke ko poslednji jadnik. Hm, kaže on, da znaš da jeste, čekaš li nekog?

Ne, rekoh, imam neki poso da obavim.

Poso na to će on, kakav to poso?

Znao sam šta bi mi reko kad bih mu kazo za svinjsku putarinu. Svinjska putarina hm to je vrlo zanimljivo da moraćemo da

vidimo može li tu nešto da se učini pa mu zato ništa nisam reko. Čekam Džoa Persela rekoš mu iako je Džo tad bio kod ujaka.

Aha dobro kaže otac Dom a palčevi mu liče na patuljke koji igraju starovremenski valcer dok otkopčavaju i zakopčavaju malu crnu dugmad.

Kako ti je otac?, pita me.

Odlično kažem, nikad bolje.

Lepo lepo, kaže on, a hoće li majka skoro da ti se vrati?

Hoće. Do Božića će biti ko nova.

Do Božića, o pa to su lepe vesti kaže on.

Da, kažem Alo dolazi kući.

Zanimalo ga je sve u vezi s Aloom.

Alo, kaže. Sigurno si veoma ponosan.

Jesam, kažem.

Kažeš za Božić.

Tako je kažem.

Valjda ću imati sreće da naletim na tvog strica Aloa. Ovaj grad treba da se ponosi njim. Tvoja majka mi je ispričala sve o njemu i o njegovom odličnom poslu tamo u Londonu.

Ima desetoricu pod sobom, kažem. Onda se on osmehnuo i zagledo se u mene. Kad je rešio da krene nagnuo se ka meni tako da sam mogao da mu vidim one debele smeđe dlake što su mu virile iz nozdrva ko slama iz madraca pa mi kaže a što ti sad Fransise ne bi pošo kući ko svaki dobar dečko, a?

Kako je to reko maltene je izgledalo ko da će da mi da neki šiling ako ga poslušam. Trebalo je da mu kažem naravno da oću oče ako biste bili tako ljubazni da me počastite svoticom od pet šilinga na ime Takse za odlazak kući. Ali nisam. Samo sam reko naravno da oću oče. Ali nisam. Pošo sam niz ulicu i čim sam ga vido kako ulazi u prezbiterijansku brže-bolje sam skrenuo na Njutaun roud. Tamo sam vido jednog pijanog tipa u pocepanom kaputu kako leži na ulazu u *Tauer* i peva u bocu „Da mi je znati ko je sada ljubi“. Onda je presto i neko vreme ponavljao: *Uh! Uh!* i klimo glavom ko one

lutke što ih vidate pozadi u automobilima. Dovikno mi je: *Znaš li ti ko sam ja jel znaš ko sam ja?* Samo sam stajo i gledoga. Nije mi se išlo kući ali nije mi se ni tu ostajalo. A on je samo koluto očima i ponavlja *jel znaš ti ko sam ja?* Već je pado mrak i kad sam digo pogled vido sam da je mesec ono ko kad nisi siguran dal je tu ili nije a počele su da sipe i prve pahulje. Rekli su da će zima rano ove godine ali još bolje ovako. Nego šta reko pa dočekah jednu vrhom jezika.

Jebote reče Džo kad je to vido, tog majmuna s ogromnim podbratkom kako lupa u bubanj u izlogu radnje s finom robom. Farmeri su se vraćali u planine s velikim plavim lutkama koje kažu *mama* privezanim za krovne prtljažnike. Ulice su bile ispresecane brazdama kroz bljuzgavicu a na spratu *Tauera* muzika je svirala po celu noć. Neko je do besvesti sviro Net King Kola dok je harmonika šištalala upomoć! Po zabelelu travnjaku trčala su deca i jedan pas a gradski orkestar je već četvrti put prolazio ulicama ko da je uklet da doveka hoda tako sve dok ne odsvira svaku pesmu kako treba. Izgledalo je ko carstvo snega, sante leda ljuljuškale su se u ledenoj rečnoj vodi.

A šta ćete sad ribe, reče Džo, sad ćete da vidite!

Nabili smo noseve u vodu ali buljavih očiju ni od korova. Izvinte, trenutno nismo tu, u potpisu: Riba. Naši potpuno isti štapovi za pecanje dani su stajali netaknuti.

Kad se vratila iz garaže kevu prosto nije držalo mesto, pričala je ko navijena i letela ovamo-onamo, a u kući nije se samo podcaklio da se ogledaš u njemu nego sve. Jednog minuta je bila na spratu drugog bi se obrela iza vas i nešto pričala da bi onda prešla na nešto šesto. Rekla je da više niko nikad u ovom gradu neće da nas ponižava i da ćemo svima da pokažemo da nismo ništa gori od njih. Pogledala me je pravo u oči i rekla: Nećemo da budemo ko Njudžentovi. Nećemo da budemo ko oni i njima slični!

Pokazaćemo mi njima, jel tako Fransi? Svi će oni nama da zavide! Mi smo Brejdijevi. Fransi! Brejdijevi!

Reko sam da naravno da jesmo. Bilo mi je došlo da puknem od ponosa. Sve je počinjalo iz početka ali ovog puta će da bude kako treba. Vidi vidi kaže mi ona vidi šta sam kupila to je ploča najbolja ploča na svetu. Kladim se da nikad nisi čuo ovako dobru ploču Fransi kaže mi. Kako se zove pitam je zove se „Mali kasapin“ kaže ona dođi da igramo. Stavlja je na gramofon i onda ono šuštanje i pucketanje pa počne pesma i nas dvoje se vrtimo po celoj sobi a keva zna svaku reč napamet. Što više peva to je sve crvenija u licu. Rekoh joj ajde da stanemo kevo al ona ni da čuje.

Volela bih da se moje dete rodilo
I da se smeši s očevog krila
A ja jadna da sam umrla
I da me trava zelena pokriva.

Otišao je gore, provalio vrata
Zatekao ju je kako visi
Nož izvadio i uže presekao
U džepu joj ove reči pronašao.

Grob nek mi bude prostran i dubok
Kamenom pokrijte mi glavu i noge
A na sredinu golubica nek se stavi
Nek ceo svet zna da umreh zbog ljubavi.

Pesma je bila dobra al pojma nisam imo o čemu se u njoj radi. Kad se završila keva me pitala kako ti se sviđa Fransi – *otišao je gore, provalio vrata zatekao ju je kako visi!* Reko bi da taj kasapin baš i nije bio mnogo pametan. I onda počne sve da mi objašnjava al ja

nisam hteo da slušam. Tad ona zum odjuri u kujnu pevajući neku drugu pesmu o ne kaže prošla su ta vremena sve je to sad iza nas. Niko više neće da izneveri Eni Brejdi!

Sklonila je ploču pa ju je malo posle opet pustila. Kad god bih ušo u kuću, iz škole ili ma odakle, čula se ta pesma. I keva kako je peva u kujni.

Posle svega što se desilo trebalo je da promeni ime u Čigra. U jednom trenutku rekla bi vidla sam gospođu Konoli baš joj je lep novi kaput a onda bi pre nego što stignete išta da kažete rekla hoće li opet da isključuju vodu ili bi počela da priča o bolnici u kojoj sam se rodio. A onda bi opet počela da razvija testo i da peče ko zna koju turu mafina.

Kuća nam je bila puna kolača.

Puna kolača za strica Aloa, rekoh.

Tako je na to će ona, Alo voli slatkiše. Ako tvoj stric nešto voli onda su to torte.

I mafini, kažem.

U pravu si, kaže ona, daj da napravim još malo.

Došlo je dotle da kroz kuću više nije moglo da se prođe od kolača. Nekoliko puta sam pomislio da će čale da kaže: *Prestani da pevaš tu prokletu pesmu!* Ali nije da ne bi opet završila u garaži. Samo bi otišo u *Tauer* i ostajao tamo do fajronta.

Vido sam Filipa Njudženta kako ide na čas pevanja s onom njegovom torbom od krokodilske kože. Zaustavio se ispred pekare i malo sačekao a onda je izašla ona i vido sam da me je videla. Dala je Filipu belu kartonsku kutiju jednu od onih što se u njih pakuju torte. Uradila je to stvarno sporo. Jadna stara Njudžentova – stvarno je mislila da me zanimaju ona i njena torta. Nisam mogo da se ne nasmejem. Pa imamo dovoljno torti da nahranimo celu vojsku!

Činilo mi se da su godine prošle otkako me je zanimalo bilo šta u vezi s Njudžentovima. Nije mi se čak dalo ni da prođem mimo njih. Samo sam se okrenuo nalevo krug i otišo, ne prestajući da se smejem. Gospođa Njudžent će sita da se naćeka da me vidi kako ponovo brinem zbog takvih ko što je ona.

Ima desetoricu ispod sebe, rekoš Džou.

Zazviždao je i bacio žabicu po površini reke.

Desetoricu, reko je, ni manje ni više nego desetoricu. Malo li je Fransi.

Moji će te večeri da prave slavlje Džo, rekoš mu.

Slavlje za Aloa kaže Džo.

Slavlje za zapušavanje usta celom svetu, kažem ja.

Jupiiiiii!, uzviknuo je Džo a kad se začkilji, sunčeva svetlost što se probijala kroz krošnje pretvarala se u kišu oštih strelica.

Noćima pre Aloovog dolaska nisam mogao da zaspim jer sam stalno razmišljao o njemu. Ići ćemo s njim ulicom i naići će Njudžentova. Umiraće od želje da porazgovara s nama. Ko je ona žena pitaće me Alo s onim svojim engleskim naglaskom, ona što nas uporno gleda. Ne znam, reći ću mu, vidim je prvi put u životu. I onda ćemo da produžimo i da je ostavimo da stoji daleko iza nas u Fermana stritu. Pa onda još jednom kad Alo i ja stignemo do gradskog trga pa se okrenemo i krenemo natrag a gospođa Njudžent opet pokušava da nam privuče pažnju. Molim te Fransi, daću ti sve što poželiš kaže ona. Izvinte kažem, sad je kasno. A onda ću da je otkačim i kažem: O čem smo ono razgovarali striče Alo?

Grad bi se utišao kad se barovi zatvore. Mogli ste da čujete jedino zavijanje Gundala Armstronga negde u daljini.

Znaš li šta on oće da kaže kad to radi pito me Džo.

Ne, rekoš, šta.

A otkud ja da znam kad ne znam jebeni kereći jezik kaže Džo.